

árbol», Ramz. Xarrià, Lemus, GaSoriano, si bé aquest també recull *esmuir*, més genuí murcià, en altres rodalies. Això és molt general a l'Aragó: *esmuirse* «deslizarse, escurtirse, zafarse» (Peralta, Borao). Per a *esmucirse* «escurrirse una cosa de las manos», ast. i santederí veg. l'article de DCEC/DECH, i afegiu-hi variants dialectals recollides per Moreno Solana, RDTP xi, 390-5.

Esmunyiáts; esmunyidor, -idora; esmunyiment.

Munyida. *Munyada* hapax que AlcM assenyalava en Turmeda: com que es tracta de *munyir la bossa* o els *diners* per part del rei, igual que en el passatge de Turmeda on cita *munya la bossa*, es comprèn que allò no deu ser més que una espècie de llicència poètica que Turmeda es pren, per tenir rima amb *anada i abrivada*. *Amunyir* diuen en lloc de *munyir* a Poboleda i a St. Quintí de Mediona segons Amades (BDC xix, 77), i així deu ser, cf. *Amunyidor* supra a Cambrils d'Odèn.

CPT.: *Munyacabres*: ocell, caprimulgus Busa-N.

¹ Potser el causant fou el dicc. val.-cast. de MGadea (tan dolent, com és sabut) que després de definir *esmunyir olives, esmunyir-se l'anguila* i coses semblants ben conegudes, posa «*esmunyir* [sic], ordeñar ---» sense separar-los. En aquest galimatias es devia agafar Alcover, per pendre els vols que acostumava. El fet és que en les obres folklòriques del mateix MGadea (aquestes, valuoses) res no hi ha d'això. — ² «*Mulhede*: loc entourniat de grans calhaus, oun lou sé [fr. *le souir*], apléguen lou troupèta i y *mulhé*; que s'y doum tabé» (és a dir cabana de dormir i alhora 'après'), defineix el bigordà Camelat, en el glossari del seu poema pastoral *Beline*, p. 44. Crec que el tipògraf li posà l'accent a tort en un mot per l'altre, i que havia de ser *mulhedé* i *mulbe* o sigui *mûle*. — ³ En el més alt Conflent, forma intermèdia entre aquesta i el cerdà *múnyer* («me calria anar a *múlsè*» Aiguatèbia, 1960). — ⁴ Segons Rohlfs (*Homen. a D. Alonso* III, 274) diuen *mecer* «ordeñar» en la zona asturiana de Ponga i Cabrales. Això pressuposa un *mucer alterat per confusió amb el cast. *mecer*, leon. *mexer*, 'batzegar o remenar un líquid' (també la llet en l'atuell de *munyir*) MISGERE, veg. DCEC/DECH MECER. — ⁵ De tots els Alps es poden extraure moltes dades de la gran i bella monografia de Luchsinger, sobre els atuells de *munyir*: *Die Molkereigeräten in den Alpenmundarten, in Schweizerisches Archiv für Volkskunde* IX. — ⁶ Un altre ús metafòric que va ocasionar comentaris és el de frases com «ja el *munyiré*, ja!» que Barnils, pedant superficial, volia classificar com a «fòssil de la llengua» (BDC II, 62) deformació de *punir*. Spitzer li mostra que (*Litbl.* xxxvi, 367) es tracta de *munyir* en un sentit com 'deixar arreglat un animal', tal com a la inversa 'munyir' ha estat reemplaçat en castellà per *ordeñar* ORDINIARE i en frprov. *aryá* pròpiament 'arrear'.

Munyoc, munyoca, V. manyoc (MÀ) *Munzella*, encreuament de *munter* amb *llosella* *Mur* 'ratolí', V. *murcec*

MUR, del ll. MŪRUS 'muralla', 'mur', 'paret'. □ 1.ª doc.: S. XIII.

«En Ramonet d'Urg --- isqués de la vila --- e no sabut, ab una corda, que s'assogà per lo *mur*, d'aquella part on era bax ---», Desclot (§ 141, NCI. IV, 146.24); «anam-nos-en a Balaguer per assetjar ell, e --- la Comtessa venc --- e dixeren-nos que haguéssem escudats e hòmens armats que anassen denant ella, e que s'acostassen a aquels del *mur* tant, tro que posquessen hoir la sua paraula, e que --- complirien la sua paraula e ço que a Nòs dit havien», Jaume I (Ag., p. 69, § 40); «con foren a la vila d'Alcoll, preseren tantost terra, e --- lo Sr. Rey --- manà fer un *mur* de pals qui environà tota la vila e la host tota --- ab los dits pals e ab cordes que entraven en los anells, ell féu son *mur* qui environà tota la host e la vila», Muntaner (fets de 1282, § 51, Casac. I, 107.11); «s'an a refferir los *murs* e merlets del dit castell là on no és refferit», doc. ross. de 1369 (*InvLC*, s. v. *referir*); «per adob e reparació dels merlets del *mur* del castell reyal de Bellver», a. 1389 (*BSAL* II, 107).

Tant a l'Edat Mitjana com avui, el cat. *mur* designa només una paret forana molt alta i poderosa, en especial la que forma part de les muralles d'una població o d'un fort, o d'un gran edifici isolat (monestir, p. ex.), capaç de ser usat per a defensa. Com que això s'ha tornat cosa del passat, el mot també és d'ús més literari que colloquial.

I se sent més en els parlars de les regions del Migjorn que en el cat. central. En el Priorat, en el poble de La Figuera, elevat en un alta i forta posició, es parla molt d'un d'anomenada, que havent quedat dreçar tot sol, fa recés, i molts s'hi posen a pendre el sol, perquè hi ha bon recés en gran part de l'any, i s'hi veu gran part de la gent del poble conversant: tant que en els pobles veïns, implicant que la gent d'allà en lloc de treballar es dediquen a «fer-la petar», quan van a la Figuera diuen humorísticament «*kap al múrt!*» (1936). A Alzira es diu correntment *el mur* quan parlen de la muralla de la ciutat; a Catí, de cert carrer de la vila, en diuen *Detràs-lo-Mur*, i a Benassal s'anomena molt, dins del poble, el paratge anomenat *el Mur* (1961). *Vilamur*, l'antiga, noble i murada població del Pall. Sobirà, conserva encara part dels murs antics, i a dins de la població hi ha *La Font del Muro*, nom que crec molt antic, amb conservació de la -u llatina, com en els altres mots pallaresos de formació pre-catalana, per als quals veg. E. T. C. I, 122; II, 156.

Muret (Muntaner; Eiximenis; i veg. una altra cita antiga sobre *castó* a ENCASTAR; Gimz. Soler diu, *BABL* II, 64, que també es deia en cat. dels florons de les corones reials); reduït a *muré* a l'Alt Aragó, designa una mena de roca isolada (no ben igual a un *turmo*, diuen a Plan de Gistau, veg. *TORM*).

Muró 'merlet', ja documentat en un text d'Hospitaleters, de 1408: «sien feytes dues cerques de tàpies, ab crosta de morter d'in e d'afora, e sobre aquestes tàpies, *murons* tot entorn --- e que cascu *muró* haja miça tapiada d'ample e miça d'ubert», MiretS (*Templ. HI*, 450); «demanaren armes al Compte y fonc-los do-